

Allemansrätt

Rätten för alla människor att vara i naturen, oavsett vem som äger marken. Den ger dig t.ex. rätt att plocka bär och svamp eller tälta något dygn. X säger också att vi måste visa hänsyn till naturen och till andra människor.

Djurskyddsområden

Områden med störningskänsligt djurliv, där människor inte får vistas under en viss tid på året.

Eldningsförbud

När vädret har varit torrt länge och risken för brand är stor kan myndigheterna besluta om ett sådant. Det betyder att du inte får elda någonstans i naturen, inte ens på iordninggjorda eldplatser.

Fiskekort

Ett tillstånd att fiska i ett visst vatten. Det brukar säljas av t.ex. fiskevårdsföreningar.

Fridlysning

Ett skydd av särskilt känsliga arter. Växter som har detta skydd får inte plockas, grävas upp eller skadas på annat sätt. Djur som har detta skydd får inte dödas, skadas eller fångas. För fåglar gäller detta även för ägg och bon.

Friluftsområde

Områden dit många människor kommer för att vara ute i naturen. Här brukar finnas stigar och skyltar så att alla känner sig välkomna.

Fågelskyddsområde

Ett område som är viktigt för fåglar och där människor inte får vara under en viss tid på året. Ofta gäller det bara under våren när fåglarna har ungar, men tiden varierar.

Häckningsperiod

Den tid då fåglar lägger ägg och tar hand om sina ungar.

Lya

Bohåla för djur som varg, järv, räv eller fjällräv.

Nationalpark

Särskilt värdefulla naturområden som har ett starkt skydd genom beslut i regering och riksdag. Sverige har 30 stycken sådana, som är utvalda av Naturvårdsverket för att representera olika landskapstyper. Varje X har sina regler och allemansrätten gäller inte fullt ut.

Natura 2000-område

Ett område som ingår i EU:s nätverk av skyddade naturområden. Sverige har drygt 4 500 sådana områden. En del av dem är samtidigt naturreservat eller nationalparker. Områdena har ett starkt skydd, t.ex. kan det betyda att naturen utanför områdets gräns inte får störas om det får effekter inne i området.

Naturminne

En gammal form av naturskydd. X skyddar inte ett markområde, utan "märkvärdigheter" i naturen, som stora flyttblock eller gamla träd.

Naturreservat

Ett sätt att skydda värdefull natur, som kan vara rik på arter eller omtyckt av människor att vara i. Kommuner eller länsstyrelser ansvarar för Sveriges nästan 5 000 X. Varje X har sina egna regler som gör att allemansrätten inte gäller fullt ut. Det är t.ex. ofta förbjudet att plocka blommor.

Parningssäsong

Den tid på året när däggdjur parar sig och kan vara extra känsliga för störning. T.ex. är den för lodjur i mars-april, och för kronhjort i september.

Strandskydd

En lag som är till för att skydda området närmast sjöar, hav och vattendrag så att både människor, djur och växter ska kunna röra sig fritt längs vattnet. Lagen gäller inom 100 meter från strandkanten, ibland 300 meter. Närmare än så får man t.ex. inte bygga nya hus.

Terräng

Utanför vägarna på obebyggd mark.

Våtmark

Fuktiga eller blöta marker där det klafsar när man går, som myrar, mossar, stränder och kärr. Många X har dikats ut sedan 1800-talet för att få torrare åkrar och skogar som växer snabbare. Många djur och växter som är beroende av X för att hitta mat och bostad har därför minskat i antal.